

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 72/09-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 5. marca 2009 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. L. S., P., zastúpeného advokátkou JUDr. M. J., P., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3 Co 42/2008 zo 6. júna 2008, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. L. S. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. septembra 2008 doručená sťažnosť Ing. L. S., P. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. M. J., P., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej

len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 3 Co 42/2008 zo 6. júna 2008.

Podaním doručeným ústavnému súdu toho istého dňa sťažovateľ upravil petit svojej sťažnosti. Dňa 29. januára 2009 sťažovateľ doručil ústavnému súdu chýbajúcu spisovú dokumentáciu týkajúcu sa označeného konania a rozhodnutia krajského súdu.

Sťažovateľ v sťažnosti uvádza, že Okresný súd Prešov (ďalej len „okresný súd“) v právnej veci Mgr. A. S., rod. S., a maloletej A. S., obe bytom P. (ďalej len „žalobkyňa v 1. rade“ a „žalobkyňa v 2. rade“), proti sťažovateľovi o určenie otcovstva rozsudkom sp. zn. 8 C 132/00 z 30. marca 2006 určil sťažovateľa za otca maloletej žalobkyne v 2. rade pochádzajúcej z matky - žalobkyne v 1. rade. Zároveň rozhodol o zverení maloletej žalobkyne v 2. rade do osobnej starostlivosti jej matky, zaviazal sťažovateľa prispievať na výživu maloletej žalobkyne v 2. rade sumou 66,39 € (2 000 Sk) mesačne od 26. mája 2000 do budúcnosti a taktiež ho zaviazal uhradiť dlžné výživné v sume 3 087,03 € (93 000 Sk) v mesačných splátkach po 165,97 € (5 000 Sk) a zaplatiť trovy konania.

Po zrušení potvrdzujúceho rozsudku odvolacieho krajského súdu z 30. novembra 2004 rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) z 22. februára 2008 pre procesné pochybenia krajský súd v predmetnej veci opäť rozhodol rozsudkom sp. zn. 3 Co 42/2008 zo 6. júna 2008 tak, že potvrdil prvostupňový rozsudok vo výroku o určenie otcovstva, o výchove a výžive maloletej žalobkyne v 2. rade za obdobie od 26. mája 2000 do 31. augusta 2007. Vo veci výživného počnúc 1. septembrom 2007 zmenil rozsudok a zvýšil výživné na maloletú žalobkyňu v 2. rade zo sumy 66,39 € (2 000 Sk) na sumu 132,78 € (4 000 Sk) mesačne a povolil sťažovateľovi zaplatiť dlžné výživné za obdobie od 26. mája 2000 do 31. mája 2008 v sume 4 547,57 € (137 000 Sk) v mesačných splátkach po 331,94 € (10 000 Sk). Súčasne zaviazal sťažovateľa uhradiť trovy konania.

Sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

postupom a rozsudkami okresného súdu sp. zn. 8 C 132/00 z 30. marca 2006 a krajského súdu sp. zn. 3 Co 42/2008 zo 6. júna 2008, pričom podstata jeho sťažnosti spočíva v tom, že

„Prvý nevykonaný dôkaz, ktorého nevykonanie nebolo dostatočne právne, v náväznosti na hmotné právo, odôvodnené, bolo znalecké dokazovanie či už krvnou, morfológickou alebo inou skúškou u bývalého manžela matky v súdnom spore č. konania 7 C 192/2000... V tomto prípade sa viedlo konanie o zapretie otcovstva a Okresný súd pre svoje rozhodnutie využil len vyhlásenie bývalých manželov, že v rozhodujúcom období nemali pohlavný styk bez vykonaného znaleckého dokazovania... Tento dôkaz nebol vykonaný ani v nasledujúcom súdnom spore č. konania 8 C 132/00, aj keď vykonanie dôkazu bolo navrhované...

Druhým navrhovaným dôkazom, ktorý Okresný súd v Prešove nevykonalo bolo nevykonanie tretieho znaleckého posudku (vrchného dobrozdania) nezávislým znalcom, prípadne aj mimo územia SR, alebo dvoch nových znaleckých posudkov. Obidva znalecké posudky boli vykonané testom DNA u všetkých troch osôb (matka, dieťa a žalovaný), ale tieto posudky sa vo výsledkoch odčítania jednotlivých alel v deviatich prípadoch u všetkých troch osôb odlišovali, ale napriek tomu ich závery v percentuálnom vyjadrení boli podobné a znalci skonštatovali, že otcovstvo je prakticky dokázané...

Tretím pochybením, s možným následkom porušenia základného ústavného práva na súdnu ochranu je skutočnosť, že sudkyňa okresného súdu umožnila krížnu výmenu vykonaných znaleckých posudkov a znalec, ktorý vyhotovil prvý znalecký posudok, na základe nahliadnutia do znaleckého posudku druhého znalca upravil hodnoty odlišujúcich sa alel tak, aby boli zhodné s hodnotami druhého znaleckého posudku, čím bolo zmarené dovtedajšie znalecké dokazovanie a žalovanému bolo odňaté právo na spravodlivý proces...

Najzávažnejším pochybením je to, že Krajský súd v konaní č. 3 Co 42/2008 potvrdil rozsudok Okresného súdu v Prešove čo do výroku o určení otcovstva, bez toho, aby prehodnotil vykonané dokazovanie a neprehodnotil dôsledne konanie Okresného súdu v Prešove, v pochybeniach, ktoré v tejto sťažnosti uvádzame...

Ďalším pochybením Krajského súdu bolo, že nevykonával žiadne dokazovanie o výške dlžného výživného a v rozsudku uviedol sumu Sk 137 000,00, ktorá nezodpovedá skutočnosti, pretože žalovaný platil výživné, ako aj dlžné výživné vo výške určenej v potvrdzujúcom rozsudku Krajského súdu v Prešove č. konania 3 Co 196/2006 t. j. bežné

výživné vo výške Sk 2 000,00 a dlžné výživné vo výške Sk 5 000,00. Pri výpočte dlžného výživného Krajský súd pochybil a vypočítal dlžné výživné vo výške Sk 137 000,00 namiesto dlžného výživného vo výške Sk 25 000,00. Na túto skutočnosť bol súd upozornený písomne po doručení rozsudku žalovaným, ale súd napriek chybe pri výpočte nezjednal nápravu. Žalovaný doložil do spisu aj doklady o platení. V odôvodnení sa súd opiera o vyjadrenie matky - žalobkyne v prvom rade, že výživné bolo platené len vo výške stanovenej predbežným opatrením vo výške Sk 1 000,00, ku ktorému sa nemohol vyjadriť žalovaný, ktorému tak bola odňatá možnosť sa k tomu vyjadriť a tým aj konať pred súdom...“.

V tejto súvislosti sťažovateľ žiada, aby ústavný súd deklaroval porušenie jeho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu sp. zn. 3 Co 42/2008 zo 6. júna 2008, zrušil rozsudok krajského súdu sp. zn. 3 Co 42/2008 zo 6. júna 2008 a rozsudok okresného súdu sp. zn. 8 C 132/00 z 30. marca 2006 a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie, priznal sťažovateľovi finančné zadost'účinenie v sume 3 319,39 € (100 000 Sk), ktoré je mu povinný vyplatiť krajský súd a úhradu trov konania v konaní pred ústavným súdom.

II.

V zmysle čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané nikým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z doterajšej, ako aj súčasnej rozhodovacej činnosti ústavného súdu vyplýva, že dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť je absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 198/07).

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že jej predmetom je tvrdenie sťažovateľa, v postavení žalovaného, o porušení jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru pri hodnotení dôkazov rozhodnutím krajského súdu sp. zn. 3 Co 42/2008 zo 6. júna 2008 v konaní o odvolaní proti rozsudku okresného súdu sp. zn. 8 C 132/00 z 30. marca 2006 o určenie otcovstva a úpravu práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu.

Podľa judikatúry ústavného súdu základné právo na súdnu ochranu a právo na spravodlivé súdne konanie zaručuje každému právo na prístup k súdu, ako aj konkrétne procesné garancie v konaní pred ním (IV. ÚS 233/04), inak povedané, právo na spravodlivý proces. Avšak obsah tohto práva nedáva účastníkovi záruku, že súdny spor sa skončí právoplatným rozhodnutím v jeho prospech.

V prerokúvanej veci je zo skutkových zistení súdu prvého stupňa, ktoré odvolací súd nespochybnil, zrejmé, že otcom maloletej žalobkyne v 2. rade je sťažovateľ. Pri rozhodovaní o určení otcovstva prvostupňový súd vychádzal predovšetkým z výsledkov znaleckého dokazovania, na základe ktorých považoval otcovstvo sťažovateľa k maloletej za nepochybné. Pri stanovení výšky výživného okresný súd vychádzal z pomerov sťažovateľa, ako aj potrieb maloletej žalobkyne v 2. rade.

Krajský súd rozsudkom sp. zn. 3 Co 42/2008 zo 6. júna 2008 odvolaním sťažovateľa napadnutý rozsudok okresného súdu vo výroku o určení otcovstva, výchove a výžive maloletej žalobkyne v 2. rade za obdobie od 26. mája 2000 do 31. augusta 2007 potvrdil. Stotožnil sa so skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa a konštatoval, že v konaní neboli preukázané okolnosti, ktoré by vylučovali, že otcom maloletej žalobkyne v 2. rade je sťažovateľ. Argumentujúc podstatnou zmenou pomerov na strane maloletej žalobkyne v 2. rade krajský súd zmenil prvostupňový rozsudok v časti výživného na maloletú od 1. septembra 2007 a zvýšil ho zo sumy 66,39 € (2 000 Sk) na sumu 132,78 € (4 000 Sk) mesačne. Zároveň rozhodol o dlžnom výživnom za obdobie od 26. mája 2000 do 31. mája 2008 v sume 4 547,57 € (137 000 Sk) a povolil ho sťažovateľovi splácať v mesačných splátkach po 331,94 € (10 000 Sk).

Krajský súd v relevantnej časti odôvodnenia napadnutého rozsudku okrem iného uviedol:

«... Keďže rozhodujúcu úlohu v konaní o určení otcovstva má dokazovanie znaleckým posudkom, znalecký posudok (ďalej len ZP) tak znalca Prof. K., ako aj ústavu bol zameraný na zistenie DNA diagnostiky. Z výsledkov DNA analýzy vyplýva, že DNA profil zistený z porovnávacej vzorky bukálneho výteru označenej „A. S.“ obsahuje vo všetkých vyšetrených STR systémoch DNA znak, ktorý bol zistený v porovnávacej vzorke bukálneho výteru označenej „L. S.“. Z uvedeného vyplýva, že osobu, od ktorej bola zistená porovnávacia vzorka označená „L. S.“, nie je možné vylúčiť žalovaného ako biologického otca osoby, od ktorej bola zistená porovnávacia vzorka označená A. S. Pravdepodobnosť vylúčenia náhodne vybraného muža z populácie ako biologického otca je 99,99999999 %

(jeden z 86 930 000). Otcovstvo je prakticky dokázané (záver znaleckého Kriminalistického a expertízneho ústavu PZ Bratislava č. l. 479 spisu)...

Metodika testov o určenie otcovstva využíva medzinárodne uznaný štandard pri odoberaní a identifikácii jedinca na základe DNA analýzy, ktorú metodiku využíva aj Kriminalistický a expertízny ústav PZ, ktorý práve v predmetnom konaní vypracoval znalecký posudok. V tomto znaleckom posudku boli predložené predmety preskúmané metódami DNA analýzy, pričom z predložených predmetov bola DNA izolovaná metódou selexovej extrakcie. Izolovaná DNA bola spracovaná metódou PCR (polymerázová reťazová reakcia) a analyzovaná na automatickom analyzátoři ABI PRISM 310 pomocou kitu POWER PLEX 16 systém v 15 systémoch typu STR a systéme pre určenie pohlavia. Záver znaleckého posudku Kriminalistického a expertízneho ústavu jednoznačne znie, že žalovaného nie je možné ani jedným z 15 vyšetrených systémov vylúčiť ako biologického otca mal. žalobkyne.

Tiež zo záverov ZP Prof. K. vyplýva správnosť skutkových okolností. Znalec potvrdil, že pri opakovanej analýze DNA zistil rovnaké výsledky ako experti z KEÚPZ v Bratislave bola použitá vertikálna elektroforóza typu Hoefer SQ3 Sequencer Pharmacia Biotech, bol použitý 4 % polyakrylamidový gél o dĺžke 40 cm s výkonom 60 W a časom 80 min. Gél bol farbený striebrom, na izoláciu DNA bola použitá vosoľovacia metóda a na analýzu boli použité triplexy z firmy Promega CTT, FFv a SilverSTR III nanáška na elektroforézu bola 2,5 ul.

Vychádzajúc z vyššie uvedeného odvolací súd preto nemal dôvod spochybňovať výsledky kontrolného znaleckého posudku Kriminalistického a expertízneho ústavu v Bratislave, tiež znalecký posudok Prof. K. je presvedčivý a preto odvolací súd nemal dôvod pochybovať o správnosti záverov aj tohto prvého znaleckého posudku.

K ďalšej odvolacej námietke žalovaného, že v konaní 7 C 192/2000 o zapretie otcovstva vedenom pred Okresným súdom Prešov žiadne znalecké dokazovanie, ktoré by vylúčilo manžela žalobkyne v 1. rade z otcovstva nebolo vykonané a keďže bývalý manžel žalobkyne v 1. rade v priebehu konania zomrel (21. 9. 2002) súd zrušil už skôr nariadené uznesenie, ktorým odvolal Kriminalistický a expertízny ústav a uložil mu zastaviť práce z objektívnych dôvodov pričom práve toto dokazovanie malo byť realizované ako prvotné. K tejto odvolacej námietke treba uviesť, že súhlasná výpoveď matky (žalobkyne v 1. rade)

a jej bývalého manžela boli postačujúcimi dôkazmi v konaní 7 C 192/2000 Okresného súdu Prešov pre záver o vylúčenie V. S. z otcovstva. Ako vyplýva z obsahu pripojeného spisu sp. zn. 7 C 192/2000 Okresného súdu Prešov žalobkyňa v 1. rade jej bývalý manžel v tomto konaní nepochybne určite a nezvratne vyjadrili, že medzi nimi v rozhodnom období nedošlo k pohlavnému styku, pričom bývalý manžel žalobkyne na pojednávaní dňa 17. 7. 2000 potvrdil, že so žalobkyňou nesúložil už po dobu 5 rokov pred otehotnením.

Pokiaľ ide o návrh žalovaného na vykonanie tretieho kontrolného znaleckého posudku, k tomu je potrebné uviesť, že takýto dôkaz ani podľa názoru odvolacieho súdu nie je potrebné vykonať. Vzhľadom na závery doterajších znaleckých posudkov vypracovaných v konaní zo záverov ktorých jednoznačne vyplýva, že žalovaného ako biologického otca osoby, od ktorej bola zaistená porovnávacía vzorka, nie je možné vylúčiť na 99,88 %, resp. 99,99% a otcovstvo žalovaného je prakticky dokázané. Podľa ustálenej súdnej praxe, tretí kontrolný znalecký posudok by prichádzal do úvahy a bolo by ho možné vykonať len za predpokladu, pokiaľ by závery predchádzajúcich dvoch posudkov boli rozdielne a súd ani osobným výsluchom znalcov by nemohol odstrániť rozpornosť týchto posudkov. Rozpor v oboch znaleckých posudkoch neexistuje, a závery oboch znaleckých posudkov zhodne potvrdzujú otcovstvo žalovaného k mal. žalobkyňi.

Prejednávanie predmetnej veci trvá už viac ako 7 rokov, pričom príčinou dlhoročného sporu je aj správanie a postoj žalovaného, ktorý sa snaží oddialovať právoplatnosť a vykonateľnosť rozhodnutia s neefektívne navrhovanými dôkazmi, ktoré sú aj navyše neekonomické, čím spôsobuje prieťahy v konaní.

Pokiaľ ide o zverenie mal. žalobkyne do osobnej starostlivosti matky - žalobkyne v 1. rade, ktorá je oprávnená a povinná maloletú zastupovať a spravovať jej majetok, v tomto smere odvolanie zo strany účastníkov konania nebolo podané. Odvolací súd dodáva, že z výsledkov vykonaného dokazovania nepochybne vyplýva, že žalobkyňa v 1. rade sa o mal. žalobkyňu vzorne a po každej stránke osobne stará, a preto nie je dôvod pre iné rozhodnutie o zverenie do výchovy.

Vychádzajúc z vyššie uvedeného odvolací súd potvrdil rozsudok prvostupňového súdu vo výrokoch o určenie otcovstva o výchove a výžive za obdobie od 26. 5. 2000 do 31. 8. 2007 ako vecne správny podľa § 219 O. s. p.

Prvostupňový súd pri určení výšky výživného správne aplikoval ustanovenie § 62 ods. 1 až 5 a 75 ods. 1 nového Zákona o rodine. Právny záver súdu prvého stupňa podľa § 75 ods. 1 nového Zákona o rodine, na základe ktorého prihliadol pri určení výživného na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného je správny a zákonný.

V čase narodenia mal. žalobkyne jej potreby boli nižšie a príjmy žalovaného vyššie. V súčasnosti je žalovaný poberateľom starobného dôchodku. Na základe rozhodnutia Sociálnej poisťovne z 15. 6. 2007 bol žalovanému zvýšený starobný dôchodok počnúc 1. 7. 2007 na sumu 18 362,- Sk.

Od 1. 9. 2007 došlo k podstatnej zmene pomerov na strane mal. žalobkyne (§ 78 ods. 1, 3 zákona č. 36/2005 Z. z.), ktorá oproti predchádzajúcej úprave o výživnom (za obdobie od 26. 5. 2000, t. j. od narodenia do 31. 8. 2007), ktoré rozhodnutie v tejto časti aj odvolací súd považoval za vecne správne, sa stala žiačkou základnej školy. Nástupom maloletej žalobkyne do 1. ročníka základnej školy matke vznikli náklady na výchovu a výživu mal. žalobkyne a len ťažko by bolo v silách matky zabezpečiť životné potreby maloletej aj po 1. 9. 2007. Okrem toho žalobkyňa v 1. rade má zmenu v tom, že jej pracovný pomer v školstve skončil v marci 2006, od 10. 3. 2006 bola zamestnankyňou farmaceutickej firmy. Dňa 1. 3. 2007 na služobnej ceste došlo k dopravnej nehode, v dôsledku ktorej bola žalobkyňa v 1. rade dlhodobo práceneschopná až do 3. 4. 2008. Týmto dňom ukončila u zamestnávateľa pracovný pomer dohodou a od tejto doby je nezamestnanou, evidovanou na úrade práce. V súčasnosti žalobkyňa v 1. rade žije len z úspor. Výška dávky v nezamestnanosti predstavuje 50 % denného vymeriavacieho základu 784,5917 Sk od 7. 3. 2008 na obdobie šiestich mesiacov pri splnení zákonných podmienok. Kým žalovaný nemá žiadnu inú ďalšiu vyživovaciu povinnosť okrem mal. žalobkyne, na strane žalobkyne v 1. rade je vyživovacia povinnosť aj k plnoletému synovi - študentovi 3. ročníka právnickej fakulty, ktorý je poberateľom sirotského dôchodku.

Tieto dôkazy tvoriace obsah spisu svedčia o tom, že je dôvodné konštatovať zmenu pomerov potrebnú pre zmenu rozsudku (§ 163 ods. 1, 2 O. s. p.). Vychádzajúc z vyššie uvedeného keďže prvostupňový súd rozhodol rozsudkom z 30. 3. 2006 a k zmene pomerov došlo až v priebehu odvolacieho konania, odvolací súd zmenil rozsudok o výške výživného (§ 220 O. s. p.) tak, že zvýšil výživné na mal. Alexandru zo sumy 2 000,- Sk na sumu 4 000,-

Sk mesačne počnúc dňom 1. 9. 2007 s povinnosťou žalovaného platiť výživné k rukám žalobkyne v 1. rade vždy do 25-teho dňa v mesiaci vopred.

Pri rozhodovaní o dlžnom výživnom prvostupňový súd vychádzal zo stavu, že dlžné výživné za obdobie od 26. 5. 2000 do 30. 3. 2006 predstavuje 140 000,- Sk (70 mesiacov po 2 000,- Sk). Keďže žalovanému na základe predbežného opatrenia bola uložená povinnosť platiť výživné mesačne po 1 000,- Sk, za 47 mesiacov žalovaný zaplatil na výživnom 47 000,- Sk a tak dlh na výživnom predstavoval 93 000,- Sk (140 000,- Sk - 47 000,- Sk).

Matka aj pred odvolacím súdom potvrdila, že žalovaný aj po 1. 4. 2006 platil na základe predbežného opatrenia naďalej výživné po 1 000,- Sk mesačne, čím na výživnom za obdobie od 1. 4. 2006 do 31. 5. 2008 zaplatil 73 000,- Sk (47 000,- Sk + 26 000,- Sk). Otec mal zaplatiť na výživnom od 26. 5. 2000 do 31. 8. 2007, t. j. za 87 mesiacov po 2 000,- Sk (174 000,- Sk) a od 1. 9. 2007 do 31. 5. 2008, t. j. za 9 mesiacov po 4 000,- Sk (36 000,- Sk), spolu 210 000,- Sk. Dlžné výživné teda predstavuje 137 000,- Sk s prihliadnutím na plnenie výživného zo strany žalovaného (210 000,- Sk - 73 000,- Sk), ktoré súd povolil žalovanému uhradiť v mesačných splátkach po 10 000,- Sk splatných spolu s bežným výživným pod následkom straty výhody splátok (§ 160 ods. 1, 2 O. s. p.).»

Ústavný súd pri svojej rozhodovacej činnosti už vyslovil (II. ÚS 21/96, I. ÚS 276/06), že nemá zásadne oprávnenie preskúmavať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké procesné závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil.

Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon nie je ani chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach podliehajúcich do právomoci všeobecných súdov (I. ÚS 19/02).

Podľa názoru ústavného súdu z obsahu odôvodnenia namietaného rozsudku vyplýva, že odvolací súd proti každému sťažovateľom uplatnenému odvolaciemu dôvodu uviedol

skutkové a právne závery, ktoré ho viedli k potvrdeniu rozsudku súdu prvého stupňa vo veci určenia jeho otcovstva. Podľa krajského súdu boli okresným súdom správne vyhodnotené zistené dôkazy (na základe analýzy DNA) zo znaleckého posudku vypracovaného znalcom prof. K. a po námietke sťažovateľa o jeho nepresvedčivosti, aj zo znaleckého posudku Kriministického a expertízneho ústavu v Bratislave. Krajský súd sa tiež zaoberal námietkou sťažovateľa týkajúcou sa nevykonania ďalšieho (tretieho) znaleckého posudku, pričom dospel k záveru, že jeho vykonanie by prichádzalo do úvahy len vtedy, ak by závery dvoch predchádzajúcich posudkov boli rozdielne a súd by ani výsluchom svedkov nemohol odstrániť ich rozpornosť. Krajský súd v zhode s prvostupňovým súdom v tejto súvislosti konštatoval, že rozpor v oboch znaleckých posudkoch neexistuje, pričom ich závery zhodne potvrdili otcovstvo sťažovateľa k maloletej žalobkyni v 2. rade.

Záveru krajského súdu týkajúce sa určenia otcovstva podľa názoru ústavného súdu netrpia vnútornými rozpormi a zaujímajú stanovisko k podstate dôvodov v odvolaní v rozsahu, ktorý je porovnateľný s obsahom námietok sťažovateľa uvedených v jeho sťažnosti doručenej ústavnému súdu. Ústavný súd poznamenáva, že krajský súd popritom, že zaujal stanovisko k zisteniam vyplývajúcim zo znaleckého dokazovania a spôsobu ich hodnotenia okresným súdom, sa v odôvodnení napadnutého rozsudku primeraným spôsobom vysporiadal aj s námietkou sťažovateľa týkajúcou sa nevykonania dôkazu o vylúčení otcovstva manžela žalobkyne v 1. rade a rovnako primerane posúdil a vyhodnotil v ňom aj vzťah sťažovateľa a žalobkyne v 1. rade v nadväznosti na jej vyhlásenie, že je tehotná (výpoveď sťažovateľa na pojednávaní 26. júna 2001).

Ústavný súd už judikoval, že „Ak všeobecný súd reagoval na procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu a štádia civilného procesu, v ktorom účastník uplatňuje svoje nároky alebo sa bráni proti ich uplatneniu, nemôže dôjsť k porušeniu základného práva na spravodlivý proces“ (IV. ÚS 329/04).

V okolnostiach prípadu ústavný súd konštatuje, že krajský súd zhodnotil celkové okolnosti prípadu určenia otcovstva ústavne akceptovateľným spôsobom. Odôvodnenie

rozsudku sp. zn. 3 Co 42/2008 zo 6. júna 2008 v tejto časti predstavuje dostatočný základ pre jeho výrok, lebo krajský súd vysvetlil, na základe akého skutkového stavu a právnych úvah rozhodol.

V tejto súvislosti ústavný súd už judikoval, že „Ústava neupravuje prípustnosť dôkazov, ale ponecháva jej úpravu na príslušné zákony, spravidla na procesné kódexy. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie.“ (I. ÚS 52/03).

Ústavný súd tiež pripomína, že nejde o porušenie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces, ak súd nerozhodne podľa predstáv účastníka konania a jeho návrhu nevyhovie, ak je takéto rozhodnutie súdu v súlade s objektívnym právom. Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov. Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia (po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení) skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú, a to za predpokladu, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a že neboli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04).

V okolnostiach prípadu o napadnutom rozsudku krajského súdu v jeho potvrdzujúcom výroku (o určení otcovstva, o výchove a výžive maloletej za obdobie od 26. mája 2000 do 31. augusta 2007) a jeho odôvodnení ústavný súd nemôže prijať záver, že by dôvody rozhodnutia v tejto časti boli neudržateľné, prípadne boli svojvoľné, tak aby to odôvodňovalo ich spojitosť s možným porušením základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces.

Ústavný súd vychádzajúc zo skutkových okolností, ktoré vyplynuli z predloženého rozhodnutia krajského súdu, z právnych východísk a záverov odmietol sťažnosť sťažovateľa

podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde v časti potvrdzujúceho výroku rozsudku krajského súdu ako zjavne neopodstatnenú.

Sťažovateľ v sťažnosti doručenej ústavnému súdu ďalej namieta porušenie označených práv aj predmetným rozsudkom krajského súdu vo výroku týkajúceho sa výšky výživného a dlžného výživného, pričom za podstatnú označil skutočnosť, že krajský súd *„neskúmal skutkový stav, ale rozhodol na základe vlastných nesprávnych výpočtov... v rozsudku uviedol sumu Sk 137 000,00, ktorá nezodpovedá skutočnosti, pretože žalovaný platil výživné, ako aj dlžné výživné vo výške určenej v potvrdzujúcom rozsudku Krajského súdu v Prešove č. konania 3 Co 196/2006 t. j. bežné výživné vo výške Sk 2 000,00 a dlžné výživné vo výške Sk 5 000,00. Pri výpočte dlžného výživného Krajský súd pochybil a vypočítal dlžné výživné vo výške Sk 137 000,00 namiesto dlžného výživného vo výške Sk 25 000,00... Pri platení mesačného výživného vo výške Sk 4 000,00 + Sk 10 000,00 platenia dlžného výživného je takéto rozhodnutie likvidačné pre žalovaného.“*

V tejto súvislosti sťažovateľ namieta, že mu opísaným postupom a rozsudkom krajského súdu (v tejto časti) bola odňatá možnosť konať pred súdom (*„súd sa opiera o vyjadrenie matky - žalobkyne v prvom rade, že výživné je platené len vo výške stanovenej predbežným opatrením vo výške Sk 1 000,00, ku ktorému sa nemohol vyjadriť žalovaný, ktorému tak bola odňatá možnosť sa k tomu vyjadriť a tým aj konať pred súdom“*). Táto skutočnosť podľa názoru ústavného súdu zakladá možnosť podať dovolanie podľa § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku.

Z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne (*„... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“*) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou,

že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07).

Ústavný súd zistil, že sťažovateľ podal 13. augusta 2008 proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 3 Co 42/2008 zo 6. júna 2008 (výroku o výživnom a dlžnom výživnom) dovolanie. Využil teda v súlade s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde dovolanie ako účinný právny prostriedok na ochranu svojich základných práv v systéme všeobecných súdov. Podľa informácie získanej ústavným súdom z najvyššieho súdu dovolanie sťažovateľa so spisovou dokumentáciou bolo najvyššiemu súdu doručené 11. septembra 2008 a je vedené pod sp. zn. 5 Cdo 218/2008. Najvyšší súd o podanom dovolaní sťažovateľa doteraz nerozhodol.

Právomoc najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu rozhodnúť o námietke sťažovateľa založenej na argumentácii, že mu bola odvolacím súdom odňatá „*možnosť konať pred súdom*“, uplatnenej aj v sťažnosti adresovanej ústavnému súdu vzhľadom na princíp subsidiarity vylučuje, aby o nej rozhodoval ústavný súd, a preto ústavný súd sťažnosť sťažovateľa pri jej predbežnom prerokovaní v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sa ústavný súd ďalšími nárokmi sťažovateľa nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. marca 2009